

AVOKATI I POPULLIT

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës,
trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtëruar

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot. Tiranë ___/___/2023
Nr. Dok. 202300634/2

Lënda: *Rekomandohet përmirësimi i kushteve dhe i trajtimit të të burgosurve I.E.V.P. Drenovë.*

Drejtuar: **Z. Admir ABRIJA**
Drejtor i Përgjithshëm i Burgjeve

TIRANË

Z. Lorent NAKE
Drejtor i IEVP-së Drenovë

KORCË

I nderuar z. Abrija,

Duke ju falenderuar për bashkëpunimin e deritanishëm dhe duke vlerësuar angazhimin dhe punën e të gjithë stafit të institucionit që ju drejtoni, si dhe frymën e mirë të bashkëpunimit dhe mirëkuptimit midis institucioneve tona, në vijim po ju njohim mbi monitorimin që institucioni i Avokatit të Popullit kreu në I.E.V.P. Drenovë, Korçë.

Inspektimi në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (IEVP) në Drenovë, u zhvillua nga Mekanizmi Kombëtar për parandalimin e torturës, trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtëruar, në vijim Mekanizmi Kombëtar (MKPT), seksion pranë Avokatit të Popullit, sipas Planit të Inspektimit, bazuar në nenet 19/1 dhe 30/1 të ligjit nr.8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, si dhe nenin 81 të ligjit 81/2020 "Për trajtimin e të drejtave të dënuarve me burg dhe të paraburgosurve".

Vizita inspektuese u krye në datë 06.07.2023. Në përbërje të grupit të inspektimit ishin znj. Nertila Qafzezi, znj. Gloria Çarkaxhiu, znj. Lindita Dedgjoni dhe z. Hazbi Selita me detyrë nd/komisionerë pranë Mekanizmit Kombëtar.

Objektivi kryesor i inspektimit në I.E.V.P. Drenovë ishte vlerësimi i kushteve infrastrukturore që garantojnë sigurinë, jetesën, shëndetin dhe zhvillimin e aktiviteteve

rekreative për të burgosurit që vuajnë dënimin në këtë institucion, me qëllim rehabilitimin dhe ri-integrimin e tyre; trajtimi dhe respektimi i të drejtave të të burgosurve në përputhje me dispozitat ligjore dhe nënligjore, si dhe aktet ndërkombëtare për këtë qëllim, kontrolli dhe administrimi i dokumentacionit që evidenton punën e kryer sipas sektorëve, si dhe masat e marra për zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit në inspektimin e mëparshëm¹.

Institucioni i Avokatit të Popullit nëpërmjet Mekanizmit Kombëtar, pasi u njoh me konstatimet e grupit inspektues, ka detyrimin kushtetues dhe ligjor t'ju parashtrijë gjetjet e inspektimit dhe të bëjë rekomandimet përkatëse.

Shënime të përgjithshme

Vizita inspektuese periodike e Mekanizmit Kombëtar në I.E.V.P. Drenovë për vitin 2023, u zhvillua në bazë të metodologjisë së inspektimit në institucionet e vuajtjes së dënimit. Grupi i inspektimit zhvilloi paraprakisht një takim informues me drejtorin e komanduar z. Kamber Hoxha² si dhe shefin e sektorit të çështjeve shoqërore, shefin e policisë dhe përgjegjësit e sektorëve, të cilët u njohën me qëllimin e inspektimit.

Në vijim të takimit, stafi i institucionit informoi në lidhje me masat e marra për garantimin e të drejtave dhe trajtimin e të burgosurve në këtë institucion, plotësimin e kushteve të jetesës në dhomat e banimit dhe ambientet e përbashkëta, si dhe verifikimin e zbatimit të rekomandimeve të institucionit të Avokatit të Popullit në inspektimet e mëparshme.

Në bazë të Urdhrit të Ministrit të Drejtësisë Nr. 329, datë 15.01.2009, “Për kategorizimin e institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale”, i ndryshuar, Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale Drenovë është kategorizuar si burg i sigurisë së lartë, me një seksion të sigurisë së zakonshme dhe një seksion paraburgimi. Ky institucion ka një **kapacitet maksimal prej 380** personash, referuar Urdhrit të Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve Nr.735 Prot, datë 04.05.2023 “*Për Miratimin e kapaciteteve të Institucioneve të Ekzekutimeve të Vendimeve Penale*”. Institucioni ka ambiente observimi, qendër spitalore, objekte kulti dhe ambiente të tjera edukuese.

Në ditën e zhvillimit të inspektimit, në institucion ndodheshin **408 persona nga të cilët 203 të paraburgosur 135 të dënuar me vendim të formës së prerë, siguria e zakonshme dhe 70 të dënuar siguri e lartë.**

Ambientet në I.E.V.P. Drenovë paraqiteshin si më poshtë:

¹ Shkresë nr.K4/I13-2 Prot., datë 28.07.2022 “Rekomandohet përmirësimi i kushteve dhe i trajtimit të të burgosurve në IEVP Korçë”.

² Drejtori i emëruar nga 18.07.2023 nga Drejtoria e Burgjeve në IEVP Drenovë është z. Arben Xhina.

-Seksioni i sigurisë së lartë kishte 4 (katër) sektorë me një total prej 34 dhomash dhe 68 shtretër, si dhe 4 klasa dhe 4 magazina.

-Seksioni i paraburgimit kishte 4 sektorë me një total prej 34 dhomash dhe 164 shtretër, si dhe 4 klasa dhe 4 magazina.

-Seksioni i sigurisë së zakonshme kishte një total prej 44 dhomash dhe 257 shtretër, si dhe 4 klasa dhe 4 magazina.

-Sektori i observimit kishte 6 dhoma dhe 12 shtretër.

-Sektori i izolimit kishte 10 dhoma dhe 10 shtretër.

Në total I.E.V.P. Korçë dispononte 531 shtretër.

Grupi i inspektimit verifikoi situatën e popullimit në I.E.V.P. Drenovë edhe për periudhën e fundit 6 mujore, ku nga informacioni rezultoi si më poshtë vijon:

- Janar 2023 Paraburgosur 198 - Dënuar 219 413 në total
- Shkurt 2023 Paraburgosur 183 - Dënuar 220 403 në total
- Mars 2023 Paraburgosur 186 - Dënuar 209 395 në total
- Prill 2023 Paraburgosur 196 - Dënuar 206 402 në total
- Maj 2023 Paraburgosur 193 - Dënuar 211 404 në total
- Qershor 2023 Paraburgosur 206- Dënuar 204 410 në total

I.E.V.P. Drenovë rezulton të ketë mbipopullim të vazhdueshëm, duke përfshirë edhe sektorin e observimit dhe izolimit pra të gjithë ambienteve. Referuar dhe inspektimit të Avokatit të Popullit për vitin **2021** ku rezultoi që ky institucion kishte mbipopullim³ prej 152 personash. E njëjta situatë mbipopullimi u konstatua edhe përgjatë inspektimit në muajin mars **2022** nga Avokati i Popullit me një mbipopullim prej 129 personash. Gjithashtu vlerësojmë se ndonëse janë bërë përpjekje nga ana e institucionin për rishpërndarjen nëpër godina të të paraburgosurve/dënuarve ky institucion edhe për vitin **2023** ka mbipopullim prej 28 personash mbi kapacitet, sektori i paraburgimit paraqitet me mbipopullim. Tejkalmi i normës prej 4m² hapësirë jetike për person, e cila konsiderohet si shkelje e standardit të sipërfaqes së banimit për person, si dhe trajtim degradues e jo njerëzor. Shkelja e këtij standardi është evidentuar nga Komiteti për Parandalimin e Torturës (CPT) me rastin e vizitave monitoruese në Shqipëri, i cili në përfundim të vizitës ka rekomanduar autoriteteve Shqiptare se: “Të dënuarit/paraburgosurit të akomodohen në dhoma jo me pak se 22 m² në rastet kur vendosen 6

³ Mbipopullimi në I.E.V.P Drenovë nga inspektimet e Avokatit të Popullit rezulton përgjatë viteve 2019, 2020, 2021, 2022.

veta në dhomë dhe 10m² në rastet kur vendosen 2 veta në dhomë. Gjithashtu, dhomat më të vogla se 6m² nuk plotësojnë standardet minimale për një dhomë burgu dhe duhet të nxirren jashtë shërbimi”. Në total I.E.V.P. Drenovë dispononte 531 shtretër, çka bie në kundërshtim në respektimin e standardeve të përcaktuara referuar kapacitetit zyrtar të institucionit prej 380 personash. Shtimi i shtretërve në institucione të privimit të lirisë nuk mund të jetë shtim kapacitetesh akomoduese në të kundërt ajo cenon të drejtat e personave në jetesën brenda një hapësire të kufizuar qëndrimi.

Ambientet në I.E.V.P. Drenovë paraqiteshin si më poshtë:

-Seksioni i sigurisë së lartë kishte 4 (katër) sektorë me një total prej 34 dhomash dhe 68 shtretër, si dhe 4 klasa dhe 4 magazina.

-Seksioni i paraburgimit kishte 4 sektorë me një total prej 34 dhomash dhe 164 shtretër, si dhe 4 klasa dhe 4 magazina.

-Seksioni i sigurisë së zakonshme kishte një total prej 44 dhomash dhe 257 shtretër, si dhe 4 klasa dhe 4 magazina.

-Sektori i observimit kishte 6 dhoma dhe 12 shtretër.

-Sektori i izolimit kishte 10 dhoma dhe 10 shtretër.
Në total I.E.V.P. Drenovë dispononte 531 shtretër.

I.E.V.P. Drenovë ka në përbërjen organike sipas strukturës së re të miratuar me urdhër të Kryeministrit Nr.174, datë 19.10.2022:

- 43 pozicione pune punonjës civil,
- 233 punonjës me status police, nga të cilët 16 janë punonjës të rolit të mesëm dhe 217 janë punonjës të rolit bazë,
- Gjithsej shuma 276 punonjës.

Nga komunikimi me stafin drejtues të institucionit dhe administrimi i dokumentacionit konstatuam se mungesat në organikë janë:

Në sektorin civil 8 pozicione të lira pune: Drejtor (i komanduar nga data 03.04.2023), zv/drejtor, psikolog në sektorin e çështjeve shoqërore, kuzhinier, teknik i mesëm, mjek i përgjithshëm specialist dhe 2 infermierë. **Në sektorin Policor 43 vende të lira pune** dhe punonjës të rolit të mesëm mungesa 6-të, në pozicionet: specialist i regjimit të brendshëm, specialist i regjimit të jashtëm, specialist policie dhe analist risku, specialist informacioni 2 punonjës. Punonjës të rolit bazë 39 mungesa, gjithashtu dhe 3 punonjës policie të pezulluar, çka përbën mungesë të 15% të numrit

të përgjithshëm të stafit. Këto mungesa janë problematike nëse do të marrim në konsideratë që në këtë I.E.V.P ka mbipopullim të vazhdueshëm.

Sipas të dhënave, që u morën gjatë kësaj vizite, nëpërmjet intervistave konfidenciale me personat e privuar nga liria, si dhe bisedat me stafin e institucionit, rezultoi se disa nga rekomandimet e Avokatit të Popullit kanë gjetur pjesërisht zbatim:

1. Marrjen e masave të menjëhershme për eliminimin e mbipopullimit si një problem i vazhdueshëm në këtë institucion, si dhe transferimin e personave në institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale ku ka hapësira të mjaftueshme dhe të pa shfrytëzuara.
2. Marrjen e masave të menjëhershme për uljen e mbipopullimit në sektorin e paraburgimit, ku disa nga të paraburgosurit , në disa dhoma flinin në dysheme me dyshek në kushte çnjerëzore dhe degraduese.
3. Të merren masat e menjëhershme dhe të nevojshme, për plotësimin e strukturës organike: Në sektorin civil me 5 pozicione të lira pune: zv/drejtor, specialist i burimeve njerëzore, kuzhinier, pastrues, Specialist i çështjeve shoqërore dhe në sektorin policor 33 vende të lira pune.
4. Të merren masat e nevojshme, për vijimin e procedurave të punës për ndryshimin e Urdhrit të përbashkët nr.104/5 prot. datë 19.06.2006 të Ministrit të Drejtësisë dhe nr.205/5 datë 27.07.2006 të Ministrit të Shëndetësisë “*Përmirësimin e normave të ushqimit ditor për të dënuarit*”, me qëllim përmirësimin e kuotave ushqimore dhe larmisë së menysë së ushqimit për të burgosurit.
5. Marrjen e masave të menjëhershme nga DPB-ja për transferimin e personave të dënuar që ndodhen në dhomat e observimit tej afateve ligjore, në një institucion tjetër, për shkak të mospërshtatjes së tyre në sektorët e këtij institucioni.

6. Të merren masa të menjëhershme, për planifikimin dhe organizimin e aktiviteteve social-kulturore me pjesëmarrjen masive të të dënuarve, që i shërbejnë rehabilitimit dhe kalimit të kohës së lirë, për të dënuarit.
7. Të merren masa të menjëhershme, për zbatimin e VKM-së për shpërblimin financiar të të punësuarve për punën e kryer, që nga hyrja në fuqi e këtij akti nënligjor.
8. Të merren masa e të evidentohen shkaqet dhe eventualisht përgjegjësitë për zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit.

Ndërkohë që një pjesë e rekomandimeve të paraqitura nga Avokati i Popullit, një vit më parë nuk kishin gjetur zbatim dhe nuk ishin plotësuar, më konkretisht:

- ✓ **Nuk ishte plotësuar rekomandimi** mbi marrjen e masave të menjëhershme për plotësimin e organikës të institucionit me 2 mjekë me kohë të plotë, për t'ju përgjigjur nevojave dhe kërkesave të të dënuarve/paraburgosurve për vizita mjekësore dhe ofrimin e shërbimit shëndetësor, sa më cilësor.
- ✓ **Nuk ishte plotësuar rekomandimi** për marrjen e masave për organizimin e punës të stafit juridik dhe sektorit të çështjeve shoqërore, për shtimin e kontakteve të përditshme dhe informimin e të dënuarve, mbi ecurinë e procesit të zgjidhjes së kërkesë-ankesave të tyre, si dhe me qëllim rritjen e efikasitetit për përmirësimin e sistemit të kërkesë-ankesave në institucion.
- ✓ **Nuk ishte plotësuar rekomandimi** për marrjen e masave për rifreskimin e posterave me të drejtat e të burgosurve me postera të rinj dhe vendosjen e tyre në vende të aksesueshme prej tyre.
- ✓ **Nuk ishte plotësuar rekomandimi** për marrjen e masave të nevojshme për shtimin e numrit të kamerave të sigurisë në ambientet e brendshme të institucionit, kryesisht në ato ambiente që nuk mbulohen nga kamerat ekzistuese të sigurisë, me qëllim parandalimin e veprimeve të kundraligjshme ndaj të dënuarve.

Avokati i Popullit vëren me shqetësim se edhe disa rekomandime që nuk lidhen me fonde buxhetore apo vendimmarrje në instanca më të larta shtetërore nuk janë zbatuar e për këtë kërkon marrjen e masave të mëtejshme.

Grupi i inspektimit të MKPT-së, zhvilloi intervista konfidenciale individuale dhe në grup me të dënuar, pa praninë e punonjësve të policisë, me qëllim mbledhjen e informacionit në lidhje me garantimin e të drejtave dhe trajtimit të personave që vuajnë dënimin në këtë institucion.

Intervistimi i të dënuarve u fokusua në çështjet kryesore që kishin të bënin me plotësimin e kushteve të jetesës; identifikimin e rasteve apo pretendimeve të përdorimit të dhunës apo përdorimin e forcës fizike nga punonjësit e sigurisë tej kufijve të parashikuar në aktet normative, si dhe aktet ndërkombëtare; funksionimi i sistemit për zgjidhjen e kërkesë/ankesave të të burgosurve; procedurat që ndiqen nga komisionet e ngritura me urdhër të drejtorit të institucionit si komisioni i pritjes, komisioni i dhënies së masave disiplinore, komisioni për verifikimin e çmimeve të mallrave dhe ushqimeve që tregtohen nga njësia tregtare që ndodhet në këtë institucion, në raport me çmimet e tregut; llojet e aktiviteteve që ishin zhvilluar ; trajtimi shëndetësor i të dënuarve; cilësia e gatimit të ushqimit; furnizimi sipas normativave me detergjente dhe mjetet e higjienës personale etj.

Nga intervistat e zhvilluara me të burgosurit, për periudhën e inspektimit, grupi i monitorimit nuk evidentoi raste apo pretendime për keqtrajtime dhe tejkalim të forcës nga ana e personelit të sigurisë në këtë institucion. Raporti dhe marrëdhëniet e stafit të institucionit dhe punonjësve të policisë me të dënuarit, kanë qenë korrekte dhe në zbatim të Rregullores së Përgjithshme të Burgjeve.

Gjatë intervistave u konstatua se, ankesat më të shumta në numër kishin të bënin me mungesën e dhënies të lejeve shpërblyese, pavarësisht përfundimit të emergjencës Covid-19 që çoi në ndërprerjen e këtyre takimeve.

Një problematikë e ngritur në intervistat me të dënuarit, kishte të bënte me mungesën e larmishmërisë së menisë ushqimore, si dhe cilësia e keqe etj. Ndonëse janë miratuar normativat e reja ushqimore të miratuara sipas udhëzimit të përbashkët nr.1 datë 22.02.2022 i Ministrit të Drejtësisë nr.1126 datë 22.02.2022 dhe Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale nr.995/1 datë 07.03.2022 në bazë të së cilës është përcaktuar norma ushqimore ditore për të burgosurit, e ndarë kjo për të dënuar të punësuar, të dënuar të mitur të papunësuar dhe të dënuar të mitur të punësuar. Është shtuar sasia e perimeve dhe e frutave respektivisht nga 300 gram në ditë në 350 gram në ditë dhe nga 100 gram në ditë në 150 gram në ditë. Shtimin e artikullit gjalpë për të dënuarit e papunësuar. Zëvendësimin pjesërisht artikullit fasule me thjerrëza. Shtimin e artikullit kos jo vetëm për të burgosurit e sëmurë. Artikulli marmelate është zëvendësuar me artikullin reçel. Shtimi i artikullit erëza. Sipas ankesave të paraburgosurve /dënuarve ky shtim i gramaturës dhe shtim i artikujve është i pamjaftueshëm dhe nuk ka ndryshuar as cilësinë dhe as larmishmërinë e ushqimit. Të dënuarit pretendonin se për shkak të tyre, ata ishin të detyruar të merrnin ushqime nga familjarët e tyre dhe të gatuanin brenda në ambientet e banimit.

Gjithashtu ankesa kishte për sigurimin e ngrohjes në I.E.V.P Drenovë, për t'iu përshtatur kushteve klimaterike nisur edhe nga fakti që rajoni i qarkut të Korçës karakterizohej nga temperatura të ftohta gjatë vitit. Ankesa të dënuarit /paraburgosurit kishin për mungesën e dusheve. Ankesa kishte edhe për kushtet infrastrukturore të sektorit të sigurisë së lartë ku lagështira ishte prezentë në të gjitha dhomat.

Masat mbrojtëse

Grupi i monitorimit, kërkoi informacion në lidhje me procedurat që ndiqen nga Komisionit i Pritjes të të paraburgosurve në institucion, Komisioni Disiplinor për dhënien e masave disiplinore, si dhe për mënyrën e plotësimit të regjistrave dhe dosjeve psiko-sociale të të dënuarve. Nga informacioni dhe dokumentacioni i vënë në dispozicion nga stafi i institucionit, u konstatua se në I.E.V.P. në Drenovë zbatohen me korrektësi procedurat e parashikuara në Rregulloren e Përgjithshme të Burgjeve, në lidhje me funksionimin e komisioneve për pranimin e të burgosurve në institucion, dhënien e masave disiplinore, si dhe përditësimin e formularit për vlerësimin e sjelljes së të dënuarve.

Nga punonjësit e institucionit, u informuam dhe për mënyrën e plotësimit të kartelës personale elektronike, e cila përditësohet nga punonjësit e sektorëve sipas fushave që mbulojnë, kartelë e cila e shoqëron të burgosurin gjatë gjithë kohës së qëndrimit në I.E.V.P, pavarësisht transferimeve që mund të ndodhin me të burgosurin nga njëri institucion në tjetrin.

Kontaktet me jashtë regjimit

Komunikimi me telefon me familjarët kryhej 8 herë në muaj nëpërmjet telefonave me kartë, të cilët ishin të instaluar në mjedisin e regjimit të brendshëm. Të dënuarit ngritën në mënyrë të përsëritur shqetësimin për uljen e minutave të bisedës në kartat telefonike, nga 120 min në 60 min kohë bisede, ndërkohë që çmimi i kartave ka mbetur i njëjtë nga kompania private e miratuar për ofrimin e këtij shërbimi. Nga verifikimi i aparateve telefonikë me kartë u konstatua se, të dënuarit mund të lidheshin me numrin e telefonit të Avokatit të Popullit (pa pagesë)⁴, i cili nuk cenonte të drejtën për të pasur komunikim deri në 10 minuta, gjithashtu ky numër ishte i përfshirë në listën e telefonave të të dënuarve për komunikim.

⁴ Më datën 11.04.2022 u botua në Fletoren Zyrtare nr.55 Rregullorja e Përgjithshme të Burgjeve në të cilën është përcaktuar qartë se: I burgosuri mund të komunikojë në telefon me Avokatin e Popullit pa pagesë dhe në çdo kohë, bazuar në procedurat që përshkruhen në ligjin për të drejtat dhe trajtimin e personave të dënuar me burgim dhe të paraburgosurve. Numrat e telefonit të Avokatit të Popullit nuk përfshihen në listën e numrave të telefonit, të miratuar për çdo të burgosur.

Ndërkohë, takimet me familjarët vijonin të kryheshin 4 herë në muaj, nga të cilët 1 (një) takim prej tyre mund të kryhej online nëpërmjet gjashtë kompjuterave që ishin instaluar në ambientin e takimeve.

Sipas informacionit të shefit të policisë në këtë institucion, sistemi i monitorimit të ambienteve me kamera ishte funksional dhe kishte gjithsej 63 copë.

Të paraburgosurit ishin në seksion më vete nga të dënuarit. Ata realizonin ajrimin dhe aktivitetet e tjera të përbashkëta veçmas nga të dënuarit.

Në I.E.V.P. Drenovë ishte krijuar një mjedis i veçantë për të paraburgosurit/dënuarit, që kishin fëmijë të vegjël, lidhur me ushtrimin e të drejtës së prindërimit në distancë.

Kjo dhomë ishte e pajisur me tavolinë dhe karrige, ku të dënuarit/paraburgosurit qëndronin ulur, duke patur kontakt fizik me fëmijët e tyre, gjatë takimeve respektohej privatësia. Gjithashtu, në këtë institucion kishte edhe 2 dhoma për takime speciale të të dënuarve me bashkëshortet apo bashkëjetueset e tyre.

I.E.V.P. Drenovë kishte 23 të dënuar/paraburgosur të punësuar. Pozicionet e punës që kryenin të punësuarit, ishin të përcaktuara midis nevojës së institucionit dhe aftësive të punësuarve për secilin pozicion pune, si sanitar, punë në lavanderi, nd/kuzhiner, mirëmbajtës, berber, etj. Shpërblimi financiar ishte në përputhje me VKM nr.602, datë 13.10.2021 *“Për përcaktimin e rregullave të posaçme për punësimin e të burgosurve, kushtet e punës, kohëzgjatjen dhe shpërblimin e saj”*.

Krahas masave të ndërmarra nga institucioni, grupit të inspektimit ju paraqitën ankesa nga disa të punësuar, të cilët nuk kishin marrë pagesat mujore për punën e kryer. Nga interesimi pranë drejtuesve të institucionit rezultoi se, fondi për të punësuarit ishte në buxhetin e institucionit, por kjo situatë ishte krijuar për shkak të mungesës të kartave ID të të punësuarve, e cila do tu jepte mundësi atyre për hapjen e numrave të llogarisë në një nga bankat e nivelit të dytë. Pavarësisht situatës, drejtuesit e institucionit ishin të angazhuar për ti dhënë një zgjidhje sa më të shpejt, duke i pajisur ata me kartat e identitetit. Së fundmi të gjithë të dënuarit e Punësuar në IEVP Drenovë janë paguar pa pengesa për punën e kryer.

Grupi i inspektimit i kushtoi rëndësi dhe verifikimit të afishimit të posterave me të drejtat e të burgosurve, të cilat ndodheshin në ambientet e korridoreve të dhomave të banimit dhe ambientet e përbashkëta si klasat, bibliotekat etj, ato janë të afishuara në ambientet e regjimit të brendshëm.

Gjithashtu, u konstatua se **nuk** ishin afishuar në vende të aksesueshme për të dënuarit dhe paraburgosurit numrat e telefonit të Avokatit të Popullit, Komitetit Shqiptar të

Helsinki (KSHH), si dhe OJF-ve që veprojnë në fushën e mbrojtjes së të drejtave të njeriut.

Kushtet materiale

Grupi i inspektimit verifikoi në vend gjendjen e kushteve infrastrukturore në regjimin e brendshëm, kryesisht në dhomat e banimit, dhomat e veçimit dhe dhomat e observimit, si dhe plotësimin e kushteve materiale që shërbejnë për një jetesë normale të të dënuarve, sipas kërkesave të parashikuara në nenin 32 dhe 33 (Kushtet e jetesës në institucion) të ligjit nr.81/2020, ku mes të tjerave thuhet se: *“Mjediset që u ofrohen të burgosurve dhe në veçanti mjediset e fjetjes respektojnë dinjitetin njerëzor dhe, sa më shumë të jetë e mundur, privatësinë, si dhe plotësojnë kërkesat shëndetësore dhe higjienike, duke u kushtuar rëndësinë e duhur kushteve të klimës, hapësirës së nevojshme, përmbajtjes kubike të ajrit, ndriçimit, ngrohjes dhe ajrimit”*.

Grupi inspektues, në fokus të vizitës së tij pati edhe monitorimin e kushteve materiale, të rëndësishme për respektimin e standardeve normale të jetesës. I.E.V.P. Drenovë është një institucion i vënë në funksion gjatë vitit 2008. Infrastruktura e përgjithshme e institucionit ishte e mirë me ndarje të rregullta të godinave dhe ofronte funksionalitet në lëvizje dhe në elementë të sigurisë.

Në dhomat e inspektuara nga grupi i ekspertëve, u vu re se janë bërë përpjekje nga ana e administratës për riorganizimin e sektorëve dhe ndarje proporcionale të banorëve në dhoma. Sipas urdhrin, Nr.735 Prot, datë 04.05.2023, të Drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve Tiranë “Për miratimin e kapaciteteve të Institucioneve të Ekzekutimit të Vendimeve Penale”, është përcaktuar për çdo I.E.V.P. Penale kapaciteti i trajtimit të të burgosurve sipas kushteve dhe ambienteve të IEVP-ve. Për I.E.V.P. Drenovë është përcaktuar kapaciteti për 380 të dënuar/paraburgosur. Në kuadër të këtij detyrimi dhe detyrash të lëna nga ana e institucionit janë marrë masa për shfrytëzimin e hapësirave të banimit në mënyrë proporcionale dhe pa diskriminim e trajtime preferenciale duke ju referuar standardeve, për këtë arsye është mundësuar lëvizja e të burgosurve, sistemimi dhe akomodimi i tyre prej 3 personash në dhomë dhe jo më shumë se 4 në ato dhoma të cilat kanë kubaturë të specifikuar për mbajtjen deri 4 persona. Gjithashtu janë shfrytëzuar ambientet e banimit të cilat kanë patur shtretër bosh nëpër dhoma, u konstatua se ishte bërë rishpërndarje për 137 të burgosur të cilët kanë qenë bashkëpunues me stafin e institucionit për të pranuar nga 1 person në dhomat e tyre në shtretërit bosh.

Theksojmë se Komiteti për Parandalimin e Torturës shprehet se norma minimum e hapësirës për person, në institucione të tilla, është 6m² për dhomat për një person dhe 4m² kur në to sistemohen më shumë persona. Në këtë normë nuk mbahet parasysh sipërfaqja e tualetit, që mund të ndodhet brenda dhomës. Gjithashtu, sipas standardit

të Komitetit për Parandalimin e Torturës, duhet respektuar dhe distanca ndërmjet mureve të dhomave, që duhet të jetë jo më pak se 2m distancë ndërmjet mureve të dhomës dhe jo më pak se 2.5m distancë nga dyshemeja me tavanin e dhomës.

Ndërkohë edhe çështja e ngrohjes së ambienteve për shkak të kushteve klimaterike kishte problematikë lidhur me oraret. Fakti që, edhe nga inspektimet e mëhershme në këtë institucion, kjo situatë ishte evidentuar si problematike dhe nisur dhe nga mungesa e investimit të dukshëm në këtë drejtim konstatohet se çështja e ngrohjes do të jetë sërisht një moment delikat për nevojë ndërhyrjeje me qëllimin e krijimit të kushteve sa më të favorshme në shërbim të të dënuarve dhe të paraburgosurve.

Dushet ndodheshin në çdo seksion, përjashtuar ambientin e parashikuar për observim. Në ambientet e dusheve kishte lavamanë dhe katër ose pesë dushe. Nga intervistat që u bënë me të burgosurit, në të gjitha sektorët, u pohua se dushet nuk ishin funksionale dhe mungonte uji i ngrohtë dhe të burgosurit laheshin kryesisht në dhomat e tyre.

Nga grupi i inspektimit u konstatua se ambientet e paraburgimit dhe observimit si dhe sigurisë së lartë kishin nevojë për riparime, mirëmbajtje, eliminim lagështire dhe lyerjen e dhomave.

Nga inspektimi u evidentua se, dhomat e banimit janë të plotësuara me materiale fjetje si krevat, dyshek, batanije, çarçafë e jastëk, sipas normativave. Edhe në sektorin e paraburgimit, nuk u konstatua asnjë person që të flinte me dyshekë në tokë ndryshe nga një vit më parë. Nga intervistat, kishte të burgosur që siguronin materialet e fjetjes nga familjet e tyre, pasi materialet e institucionit ishin të dëmtuara dhe të vjetësuara.

Cilësia e ujit në I.E.V.P. Drenovë ishte e mirë dhe furnizimi me ujë nuk kishte probleme. Furnizimi me ujë kryhej përmes lidhjes me rrjetin e ujësjellësit të qytetit. Grupi i inspektimit u informua se në mënyrë periodike ishin kryer analizat e ujit dhe si përfundim ishte vlerësuar se uji nuk ishte i pijshëm në këtë institucion. Furnizimi me ujë të pijshëm është e drejtë themelore e njeriut dhe për personat e dënuar është një element parësor për trajtimin e tyre me dinjtet.

Në ambientet e takimeve, gjendeshin 7 sportele xhami të mirëmbajtura, ambiente të përcaktuara për takimet me familjarët të të dënuarve dhe paraburgosurve.

Në I.E.V.P. Drenovë ekzistonte një godinë e cila shërbente si spitali i këtij institucioni. Në katin e parë të tij gjendej dhoma e stomatologut, dhoma e vizitave të mjekut, si dhe farmacia. Dhoma e stomatologut ishte e pajisur me karrige dhe sterilizues. Dhoma e mjekut dhe farmacia ishin të lyera dhe të mirëmbajtura. Ndërsa në katin e dytë ishin 8 dhoma me shtretër. Në spital ndodheshin banjat me dy tualete dhe një post dushi, sa më sipër theksojmë se kapaciteti i spitalit nuk përfshihet në kapacitetin 380 persona.

Seksioni i sigurisë së zakonshme ishte i vendosur në godinën B. Kjo godinë ishte e përbërë nga dy kate, me nga katër sektorë për çdo kat. Gjate inspektimit u konstatua se nëpër dhoma ishin akomoduar 3- 4 persona.

Seksioni i sigurisë së lartë I.E.V.P. Drenovë ishte i vendosur në sektorin A. Ky seksion ishte i ndarë në 4 sektorë për të dënuar me siguri të lartë, dhe 4 sektorë për të paraburgosur siguri e lartë. Kryesisht kati i parë i sektorit të të dënuarve kishte një shpërndarje nëpër dhoma me nga një të dënuar. Dhomat ishin të pajisura me tualete brenda.

Sektori i observimit I.E.V.P. Drenovë kishte 6 dhoma dhe 12 shtretër. Në këtë sektor gjendeshin 2(dy) tualete të përbashkëta për të gjitha dhomat. Problematike ishte çështja e kryerjes së dusheve.

Në sektorin e izolimit kishte 10 dhoma të pajisura me tualete brenda. Ky seksion kishte ambient ajrimi.

Në I.E.V.P. Drenovë kishte palestra, klasa dhe dhoma këshillimi. Gjithashtu kishte një sallë kompjuterësh e pajisur me 6 kompjutera të cilët ishin në gjendje funksionale për komunikimin me familjarët nëpërmjet platformës skype. Palestrat ishin pajisur me mjete të sjella nga vetë të dënuarit. Aktivitetet sportive konsistonin kryesisht në futboll, volejboll dhe lojëra tavoline siç janë lojëra me letra dhe domino. Ambienti i kultit ishte i bollshëm, i ndriçuar dhe i mirëpajisur.

Kuzhina e institucionit ishte e madhe dhe ambienti në të paraqitej me higjienë të mirë. Kishte edhe 2 paradhoma ku njëra shërbente si magazinë për ushqimet dhe një tjetër për larjen e enëve. Kuzhina funksiononte në kushte normale pasi pajisjet e gatimit dhe sistemi i aspirimit ishin të standardeve industriale. Në kuzhinë ndodhej regjistri i normativave ushqimore dhe menyja ditore ishte e afishuar. Kampionët e ushqimeve mbaheshin në kushte frigoriferike dhe të etiketuar sipas vakteve përkatëse. Gjithashtu u konstatuan edhe racionet përkatëse për të sëmurët diabetikë në këtë institucion. Përgjithësisht, kushtet e përgatitjes së ushqimit në ambientet e kuzhinës të institucionit, rezultuan në gjendje të mirë.

Megjithatë të dënuarit dhe të paraburgosurit shfaqën ankesa lidhur me cilësinë e ushqimit i cili nuk kishte larmishmëri. U evidentua se një masë e madhe e të burgosurve dhe të paraburgosurve në I.E.V.P. Drenovë nuk e konsumonin ushqimin e përgatitur në institucion, duke shpërdoruar një pjesë të konsiderueshme të tij. Mjaft të dënuar kanë pohuar se e merrnin ushqimin nga të afërmit e tyre dhe se nuk konsumonin ushqimin e institucionit, për shkak se nuk e pëlqenin atë.

Në I.E.V.P. kishte lavanderi, ku gjendeshin dy lavatriçe por për shkak të fluksit të madh dhe kërkesës për këtë shërbim nuk arrihej të plotësoheshin nevojat e të gjithë të dënuarve dhe të paraburgosurve. Përsa i përket larjes së rrobave të fjetjes ato vazhdonin të laheshin nga familjarët në pjesën më të madhe të rasteve ose nga vetë të dënuarit brenda ambienteve të tyre.

Regjimi dhe aktivitetet

Regjimi dhe aktiviteti i të dënuarve në I.E.V.P. ishte i parashikuar në orarin e veprimeve ditore të miratuar nga drejtori i institucionit. Sektori i çështjeve shoqërore kishte programe mujore për zhvillimin e aktiviteteve me të dënuarit në bazë sektori, me grupe të dënuarish, si dhe për këshillime individuale.

Gjatë inspektimit u vu re se zhvilloheshin aktivitete të përbashkëta nga të cilat mund të përfitonin të dënuarit/paraburgosurit të cilat ishin kryesisht lojërat e tavolinës siç janë lojëra me letra dhe domino dhe ndeshjet e futbollit dhe volejbollit. Në I.E.V.P. Drenovë funksionon normalisht zhvillimi i procesit arsimor për të dënuarit në bazë të Memorandumit të Bashkëpunimit midis Ministrisë së Arsimit dhe Ministrisë së Drejtësisë për shtrirjen e shkollës 9-vjeçare në institucionet penitenciare. Procesi mësimor është ndjekur nga 38 të dënuar në këtë institucion, dhe është zhvilluar mësimi me dy mësues përkatësisht për klasat 1 deri 5 dhe klasat 6 deri 9.

Ajrimi ditor zgjaste mbi 3 (tre) orë sipas rregullores dhe ky orar ishte edhe më i gjatë në periudhën e verës. Shumë prej të intervistuarve nëpër dhoma të pyetur për aktivitetet apo programet që ata marrin pjesë kërkuan të kenë më shumë aktivitete të përbashkëta edukative ose sportive, dhe më shumë mjete dhe pajisje sportive.

Trajnime profesionale në I.E.V.P. Drenovë zhvilloheshin pasi në këtë njësi administrative kishte shërbime të tilla të ofruara nga Qendra Rajonale e Formimit Profesional në Korçë, sapo kishte përfunduar kursi për berber, hidraulik dhe kishin përfituar certifikim u informuam nga përgjegjësi i sektorit social se ishin në pritje të rifillimit të kurseve të reja. Sa më sipër Avokati i Popullit thekson se duhet të ketë një vëmendje të shtuar drejt riintegrit të të dënuarve në këtë institucion.

Orari i veprimtarive ishte i njëjtë për të gjithë sektorët pavarësisht nga siguria që ata kishin dhe aktivitetet e zhvilluara. Gjithashtu këto veprimtari konsistonin edhe në festa me rastin e datave të rëndësishme ose festive fetare. Në ambientin e kultit në orën 12:00-13:00 mblidheshin praktikuesit e fesë myslimanë dhe praktikonin ritet e tyre fetare. Ndërsa të martën, të enjten dhe të shtunën mblidheshin praktikuesit e fesë ortodokse nën drejtimin e një të dërguari nga kisha e Korçës.

Librat që gjendeshin në inventarin e bibliotekës viheshin në dispozicion të paraburgosurve apo të dënuarve për lexim sipas kërkesave. Të paraburgosurit dhe të

dënuarit e regjistruar kishin nga një kartelë personale dhe nëpërmjet saj tërhiqnin dhe dorëzonin librat. Biblioteka e institucionit ishte funksionale dhe dispononte 1000 tituj me libra. Një nga të dënuarit ishte i punësuar në bibliotekë, i cili e mirëmbante atë dhe plotësonte kartelat për çdo të dënuar që kishte interes për leximin e librave.

Përsa i përket mbështetjes psiko-sociale që merrnin të burgosurit, gjatë takimit me stafin e sektorit të kujdesit psiko-social, u konstatua se aktivitetet që ofroheshin ishin të pakta në raport me numrin e personave dhe përbëheshin kryesisht nga diskutimet në grup për tema sociale dhe këshillime në klasa. Sipas stafit të institucionit të paraburgosurit dhe të dënuarit regjistroheshin në disa aktivitete, por jo gjithmonë i frekuentonin ato.

Sa i takon veprimtarive rikrijuese, u vërejt se në I.E.V.P. Drenovë ato që zhvilloheshin më së shumti ishin lojërat e tavolinës, pasi personat mund të luajnë edhe në dhomën e tyre, ose edhe në ambientet e ajrimit (*lojëra me letra, domino dhe shah*).

Nga shqyrtimi i dosjeve psiko-sociale dhe dokumentacioneve të tjera të mbajtura nga ky sektor, u vu re se ato ishin të plotësuara relativisht mirë me shënime periodike mbi takimet dhe aktivitetet ku të paraburgosurit merrnin pjesë. Në dosjet ishin përfshirë si programet individuale të trajtimit ashtu dhe vlerësimet periodike.

Në vlerësimin e institucionit të Avokatit të Popullit, aktivitetet me të dënuarit nuk duhen të ndërpriten, pasi një ndër qëllimet e institucioneve të mbyllura penitenciare është ri-integrimi në shoqëri i këtyre personave, në momentin kur ata do të lenë burgun. Lidhur me këtë qëllim, Rregullorja Evropiane e Burgjeve parashikon se: *“regjimi i ofruar për të gjithë të burgosurit përfshin një program të balancuar veprimtarish. Ky regjim u lejon të gjithë të burgosurve të kalojnë sa më shumë orë në ditë jashtë qelive të tyre, sipas nevojës për një nivel të përshtatshëm të ndërveprimit njerëzor dhe shoqëror”*⁵.

Ajrimi i të dënuarve realizohej sipas orarit ditor, por në mënyrën që janë të organizuara godinat në regjimin e brendshëm të institucionit, të dënuarit qëndronin në ajrim edhe jashtë këtij orari. Në regjimin e brendshëm ndodheshin 4 bokse ajrimi (çdo sektor më vete) dhe një fushë futbollit, ku lejoheshin të zhvilloheshin aktivitete sportive me grupe të vogla të dënuarish.

Stafi i sektorit të çështjeve shoqërore i institucionit ka 7 punonjës në organikë, nga të cilët 6 punonjës social dhe një shef sektori. Aktualisht, në stafin e këtij sektori mungon 1(një) psikolog.

⁵Rregullorja e Evropiane e Burgjeve Pika 25.1 dhe 25.2; <http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/EPR/EPR-Albanian.pdf>.

Nga dokumentacioni i administruar nga grupi inspektues rezultoi se, sektori i çështjeve shoqërore kishte plan vjetor dhe mujor për zhvillimin e aktiviteteve me të burgosurit të ndarë më vete për moshat 18-21 vjeçar dhe për grup moshat e tjera.

Shërbimi shëndetësor

Gjatë vizitës në I.E.V.P. Drenovë si dhe nga intervistat me të dënuarit, problematika u konstatuan lidhur me shërbimin shëndetësor. Ankesat konsistonin kryesisht në vonesat e medikamenteve, të cilat shpesh mbuloheshin me kontributet e sjella nga familja për efekt shpejtësie.

Skema e rimbursimit të ilaçeve funksiononte për të dënuarit, dhe për të paraburgosurit, si rrjedhojë e plotësimit të dokumentacionit të dosjeve personale, për të bërë të mundur sigurimin e ilaçeve.

Ndërsa, për sa i përket shërbimit stomatologjik, ai funksiononte normalisht dhoma ishte e pajisur me bazë materiale dhe unit dentar.

Personeli i kujdesit mjekësor në I.E.V.P. Drenovë përbëhej nga dy mjekë një mjek psikiatër me kohë të pjesshme dhe 1 mjek i përgjithshëm i cili ishte në mungesë, 1(një) farmacist, 1(një) stomatolog me kohë të pjesshme dhe 5 (pesë) infermier nga të cilët 2 prej tyre ishin në mungesë.

Mjeku i vetëm në institucion ishte i punësuar me kontratë me kohë të pjesshme 4 orë çdo ditë pune, ndërsa personeli tjetër shëndetësor ishte me kohë të plotë. Duke qenë se, I.E.V.P. Drenovë është një nga institucionet më të mëdha të sistemit peniteciar në Shqipëri, **është e nevojshme plotësimi i menjëhershëm i mungesave në organikën me mjek me kohë të plotë, si dhe për trajtimin akut të personave me probleme të shëndetit mendor, duhet të shtohet organika dhe me një mjek psikiatër.** Aktualisht, vizitat mjekësorë të specializuara të pacientëve të sëmurë kronikë, trajtimi i rasteve emergjente, si dhe atyre me probleme të shëndetit mendor, kryhen pranë Spitalit Rajonal Korçë.

Skema e furnizimit me ilaçet të rimbursuara për të sëmurët kronikë, funksiononte rregullisht. Por, në intervistat me të burgosurit të sëmurë kronikë, ata ngritën si shqetësim mungesën në listën e rimbursimeve të medikamenteve që përdorshin nga ana e tyre dhe në këto kushte ato mbuloheshin me kontributet e sjellja nga familjarët. Ndërsa, furnizimi me medikamente për sëmundje patologjike dhe në rastet e urgjencave, nuk mungonte. Farmacisti i institucionit, furnizohej me medikamente rregullisht 2 herë në vit nga DPB dhe sipas nevojave urgjente, me blerje nga fondet e institucionit. Në çdo rast, shpërndarja e ilaçeve të të sëmurëve bëhej nga personeli i

infirmierëve sipas turneve, por gjithmonë sipas rekomandimit të mjekut të institucionit.

Dhoma e mjekut, farmacistit dhe dhoma e urgjencave ishin të kompletuara me të gjitha orenditë dhe pajisjet e nevojshme, që nevojiten për ndjekjen e protokollit shëndetësor si për të sëmurët kronikë ashtu edhe në përballimin e rasteve të urgjencave.

Funksionimi i sistemit shëndetësor në këtë institucion, në përgjithësi është në standardet e përcaktuara në Rregulloren Evropiane të Burgjeve, ku thuhet shprehimisht se: *“Autoritetet e burgut ruajnë shëndetin e të gjithë të burgosurve që janë në kujdesin e tyre. Shërbimet mjekësore në burg organizohen në bashkëpunim të ngushtë me administrimin shëndetësor të komunitetit ose të shtetit. Të burgosurit i ofrohen shërbimet mjekësore, kirurgjike dhe psikiatrike, duke përfshirë dhe ato shërbime që janë të disponueshme në komunitet”*⁶.

Aktualisht, në I EVP Drenovë u evidentuan të sëmurë që vuanin nga probleme të shëndetit mendor gjithsej 16 persona, përdorues të lëndëve narkotike që trajtohen me metadon 13 persona.

Nga këqyrja e dokumentacionit të stafit mjekësor, u konstatua ekzistenca e një regjistri vizitash themeltar, regjistri i të sëmurëve kronikë, si dhe regjistri për konsultat që mbahen jashtë institucionit. Të gjithë formatet e kontrollit mjekësor ishin të mbajtura me rregull, po ashtu edhe regjistrat e informacionit 24 orësh të infermierëve.

Në përfundim të vizitës, grupi i inspektimit zhvilloi një takim me drejtuesin e komanduar dhe stafin e këtij institucioni, me të cilin u biseduan problematikat e konstatuara gjatë inspektimit dhe intervistat me të burgosurit, për të cilat drejtuesi i këtij institucioni i vlerësoi dhe u angazhua se, në bashkëpunim me stafin do të ndërmerren masat e menjëhershme për t'i zgjidhur çështjet që i përkisnin detyrave dhe përgjegjësi të tyre institucionale, të ngarkuar me ligj.

Për sa më sipër dhe në mbështetje të pikës 3, të nenit, 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”*; të nenit 21, germa “b” të ligjit nr. 8454 dt. 04.02.1999 *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive; si dhe në bazë të nenit 81, pika 2/b të ligjit Nr. 81/2020 “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”*, ku parashikohet midis të tjerash se: *“Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës ka këto kompetenca: b) paraqet rekomandime për organet*

⁶ Rregullorja Evropiane e Burgjeve, pika 39, 40.1, 40.5;

përkatëse, me qëllim që të përmirësohen trajtimi dhe kushtet e individëve që u është hequr liria dhe të parandalohet tortura, trajtimi ose dënimi i egër, çnjerëzor ose poshtërues.”.

REKOMANDOJMË:

1. Të merren masa të menjëhershme nga DPB, për miratimin e Rregullores së Brendshme të IEVP Drenovë.
2. Marrjen e masave të menjëhershme për plotësimin e organikës të institucionit me 2 mjekë me kohë të plotë ose 4 me kohë të pjesshme, për t’ju përgjigjur nevojave dhe kërkesave të të dënuarve/paraburgosurve për vizita mjekësore dhe ofrimin e shërbimit shëndetësor, sa më cilësor.
3. Marrjen e masave për plotësimin e vendeve vakante në I.E.V.P. Drenovë. Përkatësisht në sektorin civil me 8 pozicione të lira pune: zv/drejtor, psikolog në sektorin e çështjeve shoqërore, kuzhinier, teknik i mesëm, mjek i përgjithshëm specialist dhe 2 infermierë, si dhe plotësimin e vendeve vakante në sektorin Policor me 43 vende të lira pune.
4. Marrjen e masave të menjëhershme për vënien në funksion të dusheve në të gjithë sektorët.
5. Të merren masa për organizimin e punës të stafit juridik në institucion për shtimin e kontakteve të përditshme dhe informimin e të dënuarve, mbi ecurinë e procesit të zgjidhjes së kërkesë-ankesave të tyre, si dhe me qëllim rritjen e efikasitetit për përmirësimin e sistemit të kërkesë-ankesave në institucion.
6. Të merren masa për vendosjen në vende të aksesueshme për të dënuarit dhe paraburgosurit numrat e telefonit të Avokatit të Popullit, Komitetit Shqiptar të Helsinkit (KSHH), si dhe OJF-ve që veprojnë në fushën e mbrojtjes së të drejtave të njeriut.
7. Të merren masa të menjëhershme, për zëvendësimin e materialeve të fjetjes të vjetërsuara në dhomat e banimit me pajisje hotelerie të reja, si dhe kompletimin me orënditë e nevojshme si karrige për qëndrimin ulur dhe komodina për mbajtjen e sendeve personale dhe të ushqimeve.
8. Marrjen e masave për riparime, mirëmbajtje, eliminim lagështire dhe lyerjen e dhomave në ambientet e paraburgimit, observimit dhe sektorit të sigurisë së lartë si dhe shtimi i kapaciteteve për larjen e teshave.

9. Të merren masa të menjëhershme, për dhënien e një shërbimi shëndetësor efikas dhe dinjitoz pacientëve që kanë probleme shëndetësore, si dhe nevojës për të kryer vizita mjekësore te mjekët specialistë, pranë qendrave spitalore por edhe në QSB Tiranë.
10. Marrjen e masave për shtimin e kamerave monitoruese në IEVP Drenovë.
11. Marrjen e masave për shtimin e aktiviteteve okupacionale apo aktiviteteve me qëllim riaftësimin e të dënuarve dhe paraburgosurve në funksion të rehabilitimit.

Për qëndrimin dhe masat që do të merrni në zbatim të këtij rekomandimi, të vihemi në dijeni brenda afatit 30 ditor, sipas nenit 22 të ligjit nr. 8454 dt. 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj.

KOMISIONER

AHMET PRENÇI